

НЕШТО О ПРИПРЕМИ И ИЗВОЂЕЊУ КШРИ

Мада је корисно да се за припрему задатака за КШРИ узимају разрађивачи скоро из сваког одјељења — отсјека команде ради стране разраде задатака по родовима и службама, ипак такво рјешење има и својих незгода. Пре свега, тиме се смањује број играјућих, а одређено људство за разраду задатка се не оспособљава за своје функционалне дужности. Поред тога, такво рјешење омета команде и њена одјељења (отсјеке) да се уигравају као цјелина, а и не обезбјеђује довољну тајност која је нужна да би играјући показали веће залагање и интересовање. Зато сматрам да руководилац, разрађивачи задатка, подигравајуће људство и посматрачи за КШРИ треба да буду из претпостављене команде. Разумије се, томе могу да одговоре старјешине које према своме знању, залагању и раду уживају ауторитет код старјешина потчињене команде. На овај би се начин загарантовала тајност замисли задатка, играјући би озбиљније схватили рад на КШРИ, боље би се оспособљавале старјешине и провјеравала њихова способност, као и способност играјуће команде и команде као цјелине.

КШРИ требало би редовно изводити на земљишту (под шаторима), а не у зградама команде, јер би се тада учесници боље уживљавали у ситуацију док се то у команди теже остварује због функционалних обавеза.

При извођењу КШРИ не би се смјели вршити такви оперативни скокови који би ишли на уштрб обуке старјешина и прескакати, рецимо, исте веома важне радње везане за успјешно извођење замислене операције, као што су: мобилизација, превозење, концентрација итд., јер се без успјешног извршења таквих радњи не може ни замислити вођење операција. Ако би се тако нешто и десило, онда би било неопходно да се учесницима у току игре кратким рефератима што језгровитије и јасније изнесу оне радње које су прескочене оперативним скоком. Но, у сваком случају, било би корисно и потребно да се КШРИ једанпут годишње изводи у потпуности, без икаквих оперативних скокова.

У току извођења КШРИ требало би водити рачуна и о временом упознавању са новонасталом ситуацијом. Зато би сваки начелник рода — службе, чим по својој линији прими неку ситуацију, морао најбржим начином да је саопшти другим начелницима

на које се односи. Никако не би било добро да он, рецимо, најприје уписује у своју биљежницу податке о новој ситуацији, које је примио телефоном, затим да их уноси на карту и да послије процјене ситуације позива своје помоћнике да и они унесу потребне податке у своје карте, па тек послије свега тога да шаље умножену ситуацију осталим начелницима родова и служби на које се односи. Оваква процедура успоравала би упознавање ситуације и отежавала брзину рада команде као цјелине. Такви недостаци појавили би се и онда кад би се на сличан начин радило и са подацима о ситуацији која је примљена писменим путем (с том разликом што дотични начелник не би морао да је преписује за себе). Зато би било много боље да начелник који прими нову ситуацију ову одмах унесе на карту и са карте је једновремено пренесе својим помоћницима и претставницима родова и служби на које се она односи. Исто тако, требало би свима заинтересованим једновремено саопштавати и дешифроване податке, јер би им се тиме омогућило најбрже упознавање са новонасталом ситуацијом и осигурало подједнако вријеме за њену процјену и предузимање осталих потребних мјера.

Приликом примања задатка за КШРИ нема потребе да сваки официр у одјељењу — отсјеку има карту за себе и да у њу уноси почетну и сваку следећу ситуацију, јер су у одјељењу — отсјеку довољне 2—3 карте: једна код начелника, а једна, односно двије код његових помоћника. Овим би се, поред уштеде, добило у времену и створила боља могућност заједничког учествовања свих официра одјељења — отсјека у процјени ситуације, а тиме и свестранија процјена ситуације и давање сажетијих, правилнијих и реалнијих предлога.¹⁾

Поставља се питање: да ли помоћника команданта за позадину треба упознавати са задатком и појединим важнијим ситуацијама у току динамике боја истовремено са начелницима родова и да ли од њега треба тражити да реферише о задатку или ситуацији истовремено када и начелници родова, и то у отсуству начелника служби позадине? По моме мишљењу, такав поступак би био неправилан и непрактичан зато што начелници родова имају углавном само своје помоћнике које могу брзо упознати са задатком (ситуацијом) и од њих добити потребне податке, док је помоћнику команданта за позадину потребно дуже времена не само за упознавање са задатком (ситуацијом)

¹⁾ При обележавању знакова на картама требало би избјегавати свако претрпавање и изостављати све што је сувишно, јер се тиме штеди вријеме, а и карта добија културнији и прегледнији изглед. Тако, на примјер, нема потребе да се у барјачићу који означава командно мјесто јединице поред броја пишу и слова (2 пб, 3 пп, 4 пд, 5 К итд.), кад је сасвим довољно написати 2, 3, 4, 5, јер се по барјачићу види јасно да ли се ради о пуку, батаљону, дивизији итд. При означавању штабова јединица специјалног рода или службе било би довољно да се уз копље или у подножју копља барјачића за КМ стави знак дотичног рода или службе, тако да ни овдје нема потребе да се поред броја пишу и слова. С друге стране, цртање и обележавање знакова на картама за „Црвене“ и „Плаве“ требало би поједноставити тако да се сви знакови родова и служби за „Црвене“ цртају и означавају оловком црвене боје, а за „Плаве“ оловком плаве боје.

него и за прикупљање података потребних за подношење реферата команданту, тим прије што и начелници служби имају своје помоћнике. Зато би било најбоље да се задатак или поједине важније ситуације истовремено саопштавају помоћнику команданта за позадину и свима начелницима родова и *служби позадине*.

Међутим, биће случајева када командант неће тражити никакав податак или предлог од свога помоћника за позадину, већ само кратак предлог од појединих начелника родова или служби или ће, од помоћника за позадину тражити само најважније податке о могућностима материјалног обезбјеђења замишљене операције, а ништа од осталих, или ће чак, с обзиром на ситуацију и познавање стања своје јединице, доносити своју одлуку и не саслушавши никакав предлог.

Да би се послије завршетка КШРИ правилно оцијенио рад одјељења — отсјека према обрађеној документацији, требало би безусловно ући у суштину и реалност те документације. Наиме, требало би видјети да ли је обрађена документација имала материјалне подлоге и да ли је у датом времену и са расположивим средствима било могуће остварити све оно што је обрађено документацијом. Она ће бити нереална, на примјер, ако су подигравајући у току динамике боја ставили играјуће у такву ситуацију да им је непријатељска авијација уништила дивизиско артиљеријско складиште, складиште погонског горива, складиште хране, 50 камиона, да им је срушила важан мост, оштетила жељезничку пругу, друм, итд., или да им је код једне јединице у току борбе избачено из строја 15% људства и 20% технике, па ако би претпостављена команда (односно подигравајући код једностране и једностепене КШРИ), на писмени захтјев играјућих да се изврши попуна, дотур или оправка, одговорила актом, или на који други начин, да им је све дотурено, попуњено и поправљено не водећи рачуна о томе да ли би се све то могло извршити у стварној ратној ситуацији и при постојећој просторној удаљености команди једне од друге. Очигледно је да се у стварној ситуацији не може ратовати са замишљеном попуном, дотуром, оправком, итд. и да се мора водити рачуна о томе одакле ће се извршити попуна, којим средствима и путевима, за које вријеме, којим снагама, као и о томе до ког се времена могу извршити тражене оправке. Зато се не би смјело десити да се послије завршетка КШРИ и прегледа и међусобног упоређења документације, која је по форми углавном добро обрађена, открије, рецимо, да су се једним истим превозним средствима (ауто-транспорт) у исто вријеме превозила муниција, храна и људство, дакле, нешто што се у стварној ратној ситуацији не би могло ни замислити.